

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 23 okt. 1950

*'s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, s'Jacob, Joekes, Lieftinck, Van Maarseveen, Rutten, Van Schaik, Spitzten, Stikker, Struycken, Teulings en In 't Veld (Minister Mansholt is afwezig).

Tevens is aanwezig Staatssecretaris Blom (bij de punten 2 - 4).

Drs. J. Middelburg, Secretaris.

Middagvergadering

Aanwezig: Dezelfden als 's morgens, alsmede Minister Mansholt.

3. *Uniezaken*

a. *De kwestie-Ambon* (#Zie ook notulen MR 6/11/50, punt 3b.)

Minister *Van Maarseveen* heeft met de KPM een bespreking gehad. Daarbij bleek dat Prof. Cleveringa adviseur van deze maatschappij is. Prof. Cleveringa is van oordeel, dat de KPM de opdrachten tot vervoer van de Indonesische Regering moet uitvoeren, tenzij overmacht aanwezig is b.v. doordat medewerking zou moeten worden verleend aan onrechtmatig optreden, waardoor men deze medewerking moreel niet kan verlenen. Minister *Van Schaik* informeert wie uitmaakt wanneer er onrechtmatig optreden plaats vindt. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat de President van de Amsterdamse rechtbank het rechtsgeding tussen de Republiek Zuid-Molukken en de KPM in behandeling zal nemen. Prof. Cleveringa was voorts van oordeel, dat de KPM het onderhavige vervoer niet onmiddellijk zal kunnen beëindigen.

De *Minister-President* informeert of ook met de organisatie van koopvaardijofficieren is gesproken. Minister *Götzen* deelt mede, dat deze voor een bespreking is uitgenodigd.

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat Mr. Rum er niet mede instemt, dat van Nederlandse zijde op een wapenstilstand bij de Ambonnezen wordt aangedrongen, maar verlangt, dat wij zullen verklaren geen behoefte aan behandeling in de Veiligheidsraad te hebben. De *Minister-President* merkt op, dat indien autonomie, amnestie en een zekere veiligheid aan Ambon in het vooruitzicht wordt gesteld, Nederland zich bereid zou kunnen verklaren te bevorderen, dat van de zijde van Ambon een verzoek om wapenstilstand zou kunnen uitgaan; in dat geval zou Nederland ook invloed kunnen uitoefenen om deze kwestie niet in de Veiligheidsraad te behandelen. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat de Indonesische Regering meent niet zelf wapenstilstand te kunnen afkondigen, terwijl zij ook niet wenst, dat Nederland een beroep op Ambon doet.

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat Noorwegen niet bereid is een actie ten gunste van de behandeling van deze kwestie in de Veiligheidsraad te ondernemen. Aangezien de volgende maand de vertegenwoordiger van Zuid-Slavië het voorzitterschap zal waarnemen, kan men dan van een behandeling in de Veiligheidsraad weinig verwachten. Spreker merkt op, dat de volgende dag een vergadering van de UNCI met de contactcommissie inzake de liquidatie van het (vroegere) KNIL zal plaatsvinden. De *Minister-President* is van oordeel dat dit een goede gelegenheid kan zijn voor de Hoge Commissaris om bij de UNCI te suggereren een wapenstilstand tot stand te brengen, indien toezeggingen op de reeds genoemde punten van de Indonesische Regering kunnen worden

verkregen. Minister *Van Maarseveen* wijst op het gevaar, dat Nederland bij dit geschil ten gunste van de Indonesische Regering zal optreden. Spreker is van oordeel, dat men moeite moet blijven doen om de kwestie in de Veiligheidsraad behandeld te krijgen; nu Dr. Van Roijen zegt, dat dit mogelijk is als Nederland op zijn standpunt blijft staan, zal men ook tegenover de Nederlandse bevolking verplicht zijn dit te doen, mede gezien de reacties op het korte antwoord op vragen van Prof. Gerbrandy. De *Minister-President* is van oordeel, dat ondanks de moeilijkheden, die de Indonesische Regering om de strijd bij Ambon ondervindt, Ambon op den duur toch onder zal gaan als de wapenen beslissen. Minister *s'Jacob* is niet zeker van de mogelijkheid, dat de Indonesische Regering Ambon effectief zal kunnen isoleren.

De *Minister-President* stelt voor de bespreking van Dinsdag in Indonesië inzake de Ambonnesen militairen af te wachten. Minister *Van Maarseveen* verwacht, dat ten aanzien van een actie ter verkrijging van een wapenstilstand op deze vergadering weinig zal worden bereikt. Minister *Stikker* meent dat een behandeling van de kwestie voor de Veiligheidsraad tot geen positief resultaat zal leiden.

Minister *Van Maarseveen* stelt tijdens de vergadering een telegram aan de Hoge Commissaris op, dat het besprokene weergeeft. De *Raad* verklaart zich na voorlezing van het concept accoord met dit telegram.

De *Minister-President* deelt mede, dat opnieuw is aangedrongen op het afhalen van Nederlanders van Ambon, waarbij wederom een aantal van 200 wordt genoemd. Minister *Van Maarseveen* herinnert er aan, dat destijds alle Nederlanders van Ambon zijn weggehaald, tenzij men daar wenste te blijven. Minister *s'Jacob* is tegen het opnieuw zenden van een schip.

Staatssecretaris *Blom* zegt, dat er hoogstens 50 Nederlanders zijn, waaronder niet meer dan 16 z.g. trekkers. De *Minister-President* is van oordeel, dat men formeel volkomen gerechtigd is geen schip te zenden. Hij stelt voor de Hoge Commissaris op te dragen aan de Indonesische Regering te vragen, er mede accoord te gaan, dat de Nederlanders, die dit wensen, met een schip (b.v. van de KPM, doch niet van de Marine) worden afgehaald. Aldus wordt besloten.

De *Minister-President* brengt de gedachte in bespreking om de Ambonnesen militairen naar Suriname te doen overbrengen, nu zij niet naar Nederland kunnen worden overgebracht. Minister *Van Maarseveen* verwacht, dat in Suriname evenmin huisvesting zal zijn voor 12.000 personen; niettemin zal men een desbetreffend verzoek aan de Regering van Suriname kunnen doen. Daartoe wordt besloten.

b. *Nieuw-Guinea*

Minister *Van Maarseveen* deelt naar aanleiding van het telegram van een aantal leden van de Raad van State inzake de kwestie-Ambon (zie notulen RAVI d.d. 19 October 1950, punt 2e.) mede, dat Dr. Rutgers hem benaderd heeft met het verzoek, nu de spreker de kwestie-Nieuw-Guinea met beide Kamers heeft besproken, hierover ook in de Raad van State een uiteenzetting te geven. Spreker heeft geantwoord, dat hij de leden van de Raad van State, die dit wensen, gaarne zal ontvangen voor een bespreking over Nieuw-Guinea.

De *Minister-President* deelt mede, dat als eenvoudige oplossing van de kwestie-Nieuw-Guinea de gedachte is geopperd, om over de status van dit gebied een volksstemming te houden onder de Papoea's, waarmede contact bestaat. De *Raad* is van mening, dat gezien de geringe ontwikkeling der bevolking een volksstemming nauwelijks aanvaardbaar zal zijn.

Minister *Götzen* informeert hoe het staat met de zending van een ondersteuningscompagnie naar Nieuw-Guinea. Minister *s'Jacob* merkt op, dat de mariniers voor Nieuw-Guinea reeds zijn vertrokken; deze zullen in Indonesië nog 120 man ophalen. Minister *Götzen* wijst er op, dat voor de ondersteuningscompagnie speciale militairen zouden worden bestemd. Het is de spreker niet bekend, waarom in Indonesië 120 man zullen worden ingescheept voor Nieuw-

Guinea. De *Minister-President* stelt voor, dat deze kwestie nog nader zal worden onderzocht. Aldus wordt besloten.

- - -